

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Lukáše Pišvejce (soudce zpravodaj) a soudce Mgr. Alexandra Krysla a soudkyně JUDr. Veroniky Burianové ve věci

žalobkyně: **N. T. Ch.**, státní příslušnost Vietnamská socialistická republika
bytem Ch.
zastoupená advokátem Mgr. Petrem Václavkem
sídlem Opletalova 1417/25, 110 00 Praha 1

proti
žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem nám. Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 31. 8. 2020, č. j. MV-106070-4/SO-2020

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 31. 8. 2020, č. j. MV-106070-4/SO-2020, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna uhradit žalobci náklady řízení ve výši 16.342 Kč ve lhůtě do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Petra Václavka, advokáta.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

I.

Napadené rozhodnutí

1. Žalobkyně se žalobou domáhala zrušení rozhodnutí žalované ze dne 31. 8. 2020, č. j. MV-106070-4/SO-2020 (dále jen „*napadené rozhodnutí*“), jímž bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 18. 5. 2020 č. j. OAM-12600-61/PP-2018. Tímto prvoinstančním rozhodnutím zamítnuta žádost žalobkyně o vydání povolení k přechodnému pobytu z důvodu uvedeného v § 87e odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb. (dále jen „*zákon o pobytu cizinců*“), neboť není rodinným příslušníkem občana Evropské unie uvedeným v § 15a téhož zákona.

II.

Žaloba

2. Žalobkyně v první řadě namítá, že správní orgán prvního stupně nesprávně právně posoudil a vyložil u § 15a odst. 1 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Žalobkyně stejně jako její vnuk od samého počátku tvrdili, že je to právě vnuk žalobkyně, kdo se o ní stará a pečuje o něj, respektive na výživě vnuka je žalobkyně závislá. Žalovaná bez jakýchkoliv důkazů (pouze po prokázání skutečnosti, že žalobkyně pobývá v bytě své dcery) konstatovala následující: „*Ona (účastnice řízení) běžně nepotřebuje nic. Je zřejmé, že pobývá společně s rodinou dcery a ubytování na ubytování a stravu nepřispívá. Její náklady tedy hradí rodina dcery.*“, přičemž tento závěr je nepodložený a v jeho důsledku bylo žalovanou nesprávně právně posouzeno § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, které a priori nevylučuje taktéž výpomoc jiných osob o osobu cizince. Jinými slovy požadavek zákonodárce nebyl, aby v situacích obdobných této byla vyžadována. „absolutní závislost“ na vazební osobě, neboť takový výklad (užitý žalovanou) by de facto vylučoval vazební osobu pečující (v tomto případě vnuka účastnice řízení) z jakékoliv jiné (např. ekonomické) činnosti a je tedy v rozporu se smyslem a účelem zákona, tedy ze strany žalované tak došlo k nesprávnému právnímu posouzení této otázky. Tuto námitku přitom žalobkyně vznášela již ve svém odvolání, kdy konkrétně odkazovala na stanovisko veřejného ochránce práv ze dne 18. 2. 2019, vydané pod sp. zn. 995/2018/VOP/TD, č. j. KVOP/8044/2019, v němž se ve vztahu k ustanovení § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců uvádí následující:
3. „*Aby bylo možné konstatovat, že je rodinný příslušník na občanovi EU skutečně závislý, je nutné posoudit, zda nemůže s ohledem na svou hospodářskou a sociální situaci uspokojovat své základní potřeby.*“
4. Dále se veřejný ochránce práv vyjádřil též k pojmu „osobní péče“, s nímž pracuje ust. § 15a, přičemž k tomuto stanovil: „*Pojem ‚osobní péče‘ naznačuje, že tento občan EU musí být jedinou osobou, která je schopna zajistit péči o svého příbuzného, resp. že s tímto občanem se rodinnému příslušníkovi dostane výrazně lepší péče než s kýmkoliv jiným. Není však možné chápat tuto podmínku příliš restriktivně. Bylo by nedůvodné vyžadovat, aby o svého příbuzného pečoval pouze tento občan EU. Je možné, aby se na péči podílel i jiný člen rodiny či externí služba, například z důvodu nutnosti unijního občana vydělat si na živobytí či péče o jiné rodinné příslušníky.*“ Sám veřejný ochránce práv dovodil, že: „*při posuzování je vždy třeba*

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

vycházet z individuálních okolností“.

5. Vzhledem k tomu, že žalobkyně je přesvědčena, že žalovaná nesprávně právně posoudila situaci žalobkyně, přičemž dle názoru žalobkyně postupovala přepjatě formalisticky. Svě (žalobou napadené) rozhodnutí tak žalovaná zatížila vadou přepjatého formalismu. Na tomto místě účastnice řízení upozorňuje, že tzv. přepjatý formalismus, jenž je konstantně judikaturou označován za zcela nezákonný, v příkrém rozporu s ústavními principy demokratického právního státu. Upřednostňování formalistického přístupu na úkor přístupu materiálního, resp. skutečně zjištěného stavu věci označil za nezákonné opakovaně i Ústavní soud. Z obecného hlediska je namístě připomenout, že Ústavní soud ve své konstantní judikatuře již mnohokrát prokázal, že netoleruje orgánům veřejné moci a především obecným soudům formalistický postup za použití v podstatě sofistického odůvodňování zřejmé nespravedlnosti. Zdůraznil přitom mj., že obecný soud není absolutně vázán doslovným zněním zákona, nýbrž se od něj smí a musí odchýlit, pokud to vyžaduje účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku a že povinnost soudů nalézat právo neznamená pouze vyhledávat přímé a výslovné pokyny v zákonném textu, ale též povinnost zjišťovat a formulovat, co je konkrétním právem i tam, kde jde o interpretaci abstraktních norem a ústavních zásad (srov. např. nález sp. zn. Pl. ÚS 21/96, Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 7, nález č. 13, nebo nález sp. zn. 19/98, Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 13, nález č. 19). Při výkladu a aplikaci právních předpisů nelze opomíjet jejich účel a smysl, který není možné hledat jen ve slovech a větech toho kterého předpisu, ve kterém jsou vždy přítomny i principy uznávané demokratickými právními státy. Ústavní soud považuje za samozřejmé a určující pro nalézání práva, že vždy je nezbytné vycházet z individuálních rozměrů každého jednotlivého případu, které jsou založeny na zjištěných skutkových okolnostech. Mnohé případy a jejich specifické okolnosti mohou být - jako v dané věci - značně komplikované a netypické; to však nevyvazuje orgány veřejné správy či obecné soudy z povinnosti udělat vše pro spravedlivé řešení, jakkoliv se to může jevit složité.
6. Žalobkyně dále namítá porušení právních předpisů v předcházejících řízeních, a to konkrétně porušení ustanovení § 2 odst. 1, 2, 3, 4, § 3, § 5 správního řádu, rozpor s ustanoveními § 50 odst. 3, § 68 odst. 3 a § 89 odst. 2 správního řádu, dále je žalobkyně názoru, že došlo k porušení ustanovení § 15a a § 174a zákona o pobytu cizinců a dalších ustanovení mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, konkrétně pak žalobce namítá rozpor s ustanovením článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod stejně jako v rozporu s článkem 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, tedy zároveň rozpor s článkem 1 odst. 2 a článkem 10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky.
7. Žalobkyně zásadním způsobem nesouhlasí s argumentací Komise, kdy nejprve v obecné rovině uvádí, že i v současné době setrvává žalobce na svých námitkách, kterými brojila proti nezákonným postupům správního orgánu v průběhu prvostupňového řízení, i v průběhu řízení o odvolání. Dále žalobkyně blíže odůvodňuje, v čem spatřuje konkrétní rozpory napadeného rozhodnutí s právními předpisy, k nimž došlo v předcházejících řízeních, přičemž stejně jako v případě svého odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí žalobkyně nejprve opakovaně odkazuje na příslušnou judikaturu.
8. Předně žalobkyně namítá, že žalovaná, respektive již správní orgán prvního stupně, pochybila, když postup prvostupňového orgánu aprobovala v otázce, zda je možno žalobce subsumovat pod ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců. Žalobkyně je toho Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

názoru, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie, respektive občana České republiky, a to svého vnuka, N. T. K., nar. X. O tom ostatně správní orgán několikrát informovala a k prokázání svých tvrzení poskytovala plnou součinnost, kdy sama navrhovala výsledky svých i dalších členů jeho rodiny, stejně tak navrhovala provedení pobytové kontroly, která byla provedena opakovaně. Zjištěné závěry však jak prvostupňový správní orgán, tak žalovaná vyložily v rozporu s u§ 3 a § 50 odst. 3 správního řádu, kdy zjištěné skutečnosti účelově vyložily v neprospěch žalobkyně, a to i přes skutečnost, že měly k dispozici řadu vyjádření (jak ošetřující lékařky, tak členů rodiny žalobce zjištěných při pobytových kontrolách), které shodně uváděly, že je to právě osoba vnuka žalobkyně, kdo o žalobkyni skutečně pečuje. Vnuček žalobkyně je v daném případě tou nejvhodnější osobou, neboť při svém podnikání (práci pro svého strýce) je značně flexibilní, což mu umožňuje též zajišťovat péči o osobu žalobce. V obdobných situacích, jako je tato, je prokázání některých skutečností výhradně listinnými doklady značně obtížné, například skutečnosti, že je to právě vnuček žalobkyně, který se o ní náležitě stará, pečuje o ní, a na jeho péči je žalobkyně závislá.

9. Ve vztahu k doslovnému výkladu u§ 15a odst. 1 zákona o pobytu cizinců a trvání na skutečnosti, že žalobkyně byla povinna jakkoliv doložit lékařskou zprávu prokazující její závislost na svém vnukovi odkazuje žalobkyně na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č.j.: 1 Azs 241/2017 ze dne 25. 10. 2017 *„Výjimku z povinnosti aplikace platné právní úpravy by mohly představovat jen mimořádné okolnosti dotýkající se principu materiálního právního státu, zejména to, že aplikací uvedeného právního předpisu by se správní orgán dopustil jednání, které by bylo v rozporu s principy lidskosti. Nejvyšší správní soud k tomu v posledně citovaném rozsudku uvedl, že Správní orgány jsou však na druhou stranu, jako všechny orgány aplikující právní předpisy, povinny vykládat právní předpisy a jejich jednotlivá ustanovení ústavně konformně, což znamená, že pokud existují dvě nebo více možných interpretací daného ustanovení, přičemž některé jsou v souladu s ústavními zákony a mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy a jiné nikoli, je správní orgán povinen zvolit a aplikovat takový výklad, který je ústavně konformní (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 9. 1999, sp. zn. IV. ÚS 202/99). Ústavně konformní výklad rozhodného právního předpisu u stěžovatele nevede k závěru, že by v případech typově odpovídajících jeho věci bylo třeba z povahy a podstaty příslušné zákonné úpravy dovozovat implicitní zmocnění ke „zmírňujícímu“ správnímu uvážení. Takové implicitní zmocnění připadá v úvahu pouze výjimečně, a to tehdy, kdyby jeho neuplatnění znamenalo narušení principů materiálního právního státu. Tak by tomu obecně vzato mohlo být i v případech, kdy by brozil zásah do rodinného života dotčené osoby. (...) Z uvedeného vyplývá, že správní orgán ve zcela výjimečných případech může, resp. musí rozhodnout jinak, než jak vyplývá ze samotného textu zákona. Takovým způsobem by mohl být prolomen stěžovatelem namítaný „začarovaný kruh. (...) Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem shledává možný prostor pro uvážení při rozhodování o vydání povolení k přechodnému pobytu.“ Žalobkyně je přesvědčena, že správní orgány v otázce její žádosti aplikovaly přepjatě formalistický postup při výkladu u§ 87b odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců, kdy dovozují, že takovým dokladem má být doklad, který komplexně prokáže, že žadatel (žalobkyně) je skutečně osobou uvedenou v § 15a zákona o pobytu cizinců (v daném případě dle § 15a odst. 1 písm. d). Žalobkyně je přesvědčena, že takový požadavek je v jejím konkrétním případě zjevně přepjatě formalistickým a nepřiměřeným, neboť je to právě samotný věk žalobkyně, který jí činí závislou na výživě a jiné nutné péči poskytované jejím vnukem (občanem České republiky). S odkazem na výše citovanou judikaturu žalobkyně uvádí, že jak správní orgán prvního stupně, tak žalovaná pochybily při výkladu právních norem, neboť žalobkyně dostatečným způsobem prokázala, že je Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.*

skutečně rodinným příslušníkem občana Evropské unie a doklady tuto skutečnost prokazující skutečně ke své žádosti doložila, což ostatně shrnula též žalovaná ve svém rozhodnutí na str. 2. Žalobkyně má za to, že v případech jako je její, kdy splnění druhé podmínky dle § 15 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, tedy nezbytnost závislosti žalobkyně na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie je třeba posuzovat separátně, neboť ne veškeré skutečnosti lze náležitě prokázat skrze doložení písemných dokladů, nýbrž tyto mohou a musí být prokázány též jinými skutečnostmi. Ani případná lékařská zpráva (jak nakonec sám správní orgán tvrdí) není dostatečně prokazující skutečností toho, že je to právě osoba vnuka žalobkyně, kdo je onou osobou, na jejíž péči a výživě je žalobkyně závislá. Žalobkyně je tak přesvědčena, že závislost a nutnou péči o její osobu bylo v řízení třeba prokázat především právě skrze výsledky žalobkyně a dalších osob (taktéž prostřednictvím vyjádření rodinných příslušníků poskytnutých při pobytových kontrolách). Žalovaná i prvostupňový správní orgán však pouze fragmentálně využily skutečnosti, které dle jejich názoru svědčí v neprospěch účastnice řízení. Pro úplnost žalobkyně upozorňuje, že tuto svou námitku vznášela již ve svém odvolání, přičemž dle jeho názoru žalovaná pochybila, když tuto právní otázku nesprávně vyhodnotila a de facto bez dalšího pouze aprobovala postup prvostupňového správního orgánu, čímž přebrala vady prvoinstančního rozhodnutí.

10. Žalobkyně dále namítá, že napadené rozhodnutí trpí vadou nepřiměřenosti, k čemuž opakovaně odkazuje na ustálenou rozhodovací soudní praxi - k neprovedení navrhovaných výsledků a neposouzení přiměřenosti odkazuje žalobkyně na rozsudek Krajského soudu v Plzni č.j. 57 A 6/2016 – 81 ze dne 28. 3. 2017, ve kterém tento uvádí doslova následující: *„Soud k této námitce uvádí, že řízení o žádosti podle zákona o pobytu cizinců lze rozdělit na dvě části. V části první je cizinec po podání žádosti vyzván k předložení příslušných dokladů. Poté, kdy cizinec na základě výzvy správního orgánu určité doklady předloží, zjišťuje správní orgán, zda doklady předložené k žádosti umožňují rozhodnout o žádosti. V případě, že požadované doklady nejsou doloženy nebo jsou nedostatečné, přesouvá se správní řízení do části druhé. Ve druhé části správní orgán zjišťuje, zda je či není rozhodnutí (tedy rozhodnutí o zamítnutí žádosti) přiměřené a je povinen tuto přiměřenost zkoumat i ve vztahu k tvrzením žalobce. Dle konstantního názoru zdejšího soudu je v případě řízení o pobytu cizince pro zjištění skutkového stavu v souvislosti s přiměřeností rozhodnutí důležitý výsledek cizince, neboť cizinec je neznalý práva a jazyka. Soud také odkazuje na dřívější rozsudek zdejšího soudu ze dne 15. 7. 2015, č.j. 57A 75/2014-52, kde byl výsledek považován nejen za zcela standardní, ale rovněž za podstatný úkon ve správním řízení. Tamtéž zdejší soud dovodil, že: „Provedení výsledku žadatele o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu je podstatným úkonem ve správním řízení, neboť v průběhu výsledku dostává žadatel možnost přednést svá tvrzení ohledně věci samé, tj. uvést skutečnosti dokládající splnění všech podmínek pro prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu (...) Procesní pochybení správních orgánů mohlo mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, neboť nebylo-li žalobci umožněno uvést skutečnosti dokládající splnění všech podmínek pro prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu, (...) je předčasné dospět k závěru, že žalobce tyto skutečnosti netvrdil, neprokázal a správními orgány rozporované skutečnosti nevyvrátil. Dle názoru soudu výsledek slouží k tomu, aby cizinec předestřel svá tvrzení, která jsou potřebná pro vydání rozhodnutí. A to samozřejmě nejenom ve vztahu k první části řízení, kdy správní orgán zkoumá účel pobytu nebo naplnění podmínek, ale také v části druhé, kdy pokračování 10 57A 6/2016 správní orgán zjišťuje, zda je rozhodnutí přiměřené. Soud má za to, že pokud žádost cizince nebude v první fázi úspěšná, správní orgán by měl cizince vyzvat, aby uvedl skutečnosti, ve kterých spatřuje důvod pro to, zda je rozhodnutí z jeho pohledu nepřiměřené nebo tak správní orgán může učinit výsledkem. Správní orgán, ale Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.*

neprovedl nic z uvedeného, co by vedlo k dostatečně zjištěnému skutkovému stavu věci dle § 3 správního řádu, proto soud tuto námitku považuje za důvodnou.“

11. Žalobkyně je přesvědčena nejen o nepřiměřenosti žalobou napadeného rozhodnutí, nýbrž namítá, že v řízení bylo postupováno v rozporu s právními předpisy, pokud Ministerstvo vnitra ani žalovaná vůbec nepřistoupily k samotnému posuzování přiměřenosti. Navíc za situace, kdy tuto vadu namítala žalobkyně již ve svém odvolání, kde se současně dovolávala posuzování přiměřenosti daného rozhodnutí s odkazem na přímo aplikovatelný čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod či na příslušná ust. Listiny základních práv a svobod a ústavního pořádku.
12. S ohledem na výše uvedené pak žalobkyně opakovaně vznáší námitku nepřiměřenosti, stejně jako námitku samotného neposouzení přiměřenosti (ač k posouzení přiměřenosti byla dle jeho názoru žalovaná ex lege povinna). Pokud navíc žalovaná neposoudila v daném případě přiměřenost (navíc za situace, kdy jí byly důkladně známy rodinné a soukromé vazby účastnice řízení na území České republiky), zatížila své rozhodnutí taktéž vadou nepřezkoumatelnosti. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí spatřuje žalobce právě ve skutečnosti, že žalovaná se nikterak nevypořádala s námitkou nepřiměřenosti prvostupňového rozhodnutí. Nepřiměřenost přitom byla namítána od počátku řízení, tedy i samo rozhodnutí žalované je na místě shledat jako nepřiměřené, tedy v rozporu s § 174a zákona o pobytu cizinců a v rozporu s dalšími ustanoveními mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, konkrétně pak žalobce namítá rozpor s ustanovením článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, tedy zároveň rozpor s článkem 1 odst. 2 a článkem 10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky, stejně jako rozpor s článkem 10 odst. 2 listiny základních práv a svobod. Žalobce tak s odkazem na výše uvedené vznáší jednak námitku nedostatečného posouzení přiměřenosti a dále i samotnou nepřiměřenost žalobou napadeného rozhodnutí a z těchto vad vyplývající vadu nepřezkoumatelnosti.
13. Žalobkyně si je vědoma, že řízení bylo vedeno o jeho žádosti, kterou žádala o vydání pobytového oprávnění jakožto rodinný příslušník občana Evropské unie, nicméně současně namítá, že správní orgán byl spraven o rodinné situaci žalobkyně od úplného počátku, přičemž věděl o existenci všech rodinných příslušníků, kdy zcela absentoval na zkoumání přiměřenosti ve vztahu i k těmto osobám. Na tomto místě žalobce odkazuje na rozsudek NSS č. j. 8 As 68/2012-47 ze dne 6. 8. 2013, kde NSS uvedl následující *„Za druhé, při posuzování rozsahu, v jakém by byl rodinný život stěžovatele narušen, je nutné zkoumat nejen vliv ekonomický, osobní a rodinný život stěžovatele, ale i vliv na ostatní rodinné příslušníky, kteří by jinak měli právo pobývat v ČR na základě samostatného pobytového oprávnění.“* Posouzení přiměřenosti ve smyslu ustanovení § 174a zákona o pobytu cizinců i dalších ustanovení příslušných mezinárodních úmluv a ústavního pořádku České republiky tak bylo ze strany správního orgánu, respektive žalované zcela nedostačující, kdy zcela absentuje jakékoli detailnější posouzení zásahu do života žalobkyně a života jejích rodinných příslušníků, přičemž takové pochybení správního orgánu prvního stupně namítala žalobkyně již ve svém odvolání, kdy s touto námitkou se žalovaná náležitě nevypořádala.
14. Žalobkyně přitom případnou nepřiměřenost, v níž jsou rozhodnutí správních orgánů (tedy i napadené rozhodnutí žalované) nepřiměřené, vnímá v několika rovinách. První rovinou je jednak případné dlouhodobé odloučení žalobkyně od její rodiny v případě jejího nuceného vycestování, přičemž za současné situace a neustále rostoucího nebezpečí souvisejícího s celosvětovou epidemií koronaviru, kdy žalobkyně se s ohledem na svůj věk Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

nachází právě v té nejrizikovější skupině, která je případným onemocněním a s tím spojenými následky nejvíce ohrožena, a to jak na zdraví tak potenciálně též na životě. Tato skutečnost je navíc umocněna obavou, že případné vycestování v souvislosti se současnými opatřeními spočívajícími v omezení přijímání žádostí o pobytová oprávnění a nemožnosti opakovaného sloučení se svou rodinou, by bylo odloučením na nepředstavitelně dlouhou dobu, s ohledem na vysoký věk žalobkyně je pak otázkou, zda by případné odloučení od rodiny nebylo odloučením doživotním.

15. Další rovinou je pak sama nemožnost žalobce samostatné obživy ve svém rodném státě, neboť pro vysoký věk a s tím spojené obtíže není žalobce schopen se o sebe sám bez cizí pomoci (kterou mu v České republice poskytuje právě jeho vnuk) postarat a zajistit si základní životní potřeby. Žalobce se s ohledem na svůj vysoký věk, nedobrý zdravotní stav a současná celosvětová opatření obává nejen o své zdraví a život, nýbrž právě také o skutečnost, že v případě jeho nuceného vycestování z České republiky by již nikdy nemusel svou rodinu znovu spatřit.
16. Žalobkyně se případného dlouhodobého/doživotního odloučení od rodiny obává taktéž s ohledem na situaci, která panuje na ambasádě České republiky ve Vietnamu a faktickou nemožnost podat žádost o pobytové oprávnění, k čemuž se též aktuálně vyjadřovaly (byť v řízeních o správním vyhoštění) české soudy. Skutečnost, že ambasáda ve Vietnamské socialistické republice je dlouhodobě přetížená a její činnost je značně omezena, konstatuje ve svém rozsudku například Městský soud v Praze, vydaný (byť ve věci správního vyhoštění, dle názoru žalobkyně i tak aplikovatelný na její věc a žádost o odkladný účinek) dne 24. 8. 2020 pod č. j. 2 A 31/2020-36, kterým Městský soud zrušil rozhodnutí Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké policie v obdobné věci, kde Městský soud k výše popsané situaci explicitně uvedl následující:
17. *"15. Uvedené závěry správních orgánů týkající se dopadu rozhodnutí na nezletilé děti žalobce, zejména závěr o neexistenci překážek ve vycestování, o možné realizaci rodinného života ve Vietnamu či zajištění péče o nezletilé děti pouze ze strany matky, však nejsou dle názoru soudu dostatečně podloženy, když správní orgány v tomto směru neučinily žádná zjištění. Stejně tak správní orgány nehodnotily přiměřenost rozhodnutí s ohledem na předpokládanou délku doby vycestování žalobce a tedy jeho odloučení od rodiny. Soudu je z jeho úřední činnosti známo, že problematická situace ohledně podávání žádostí o pobytová oprávnění na zastupitelském úřadě v Hanoji nadále pokračuje. Není tedy jasné, jak dlouho by trvalo, než by se žalobce mohl vrátit na základě nově získaného pobytového oprávnění zpět do ČR a jak dlouhé by tedy bylo odloučení od jeho rodiny. Správní orgány se touto otázkou nezabývaly a při posuzování faktické možnosti návratu žalobce na území ČR nehodnotily ani současnou pandemii onemocnění COVID-19 jakožto možný faktor ovlivňující návrat žalobce na území ČR.*
18. *16. (...) Nicméně s ohledem na současnou problematickou situaci ohledně podávání žádostí o pobytová oprávnění na zastupitelském úřadě v Hanoji a na současnou epidemiologickou situaci je možné předpokládat, že by odloučení žalobce od jeho rodiny, bylo dlouhodobé. V takovém případě je třeba, aby správní orgány svůj závěr o tom, že napadené rozhodnutí nepředstavuje nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života žalobce a jeho rodinných příslušníků, včetně nezletilých dětí řádně odůvodnily a náležitě skutkově podložily. (...)."*
19. Dle názoru žalobkyně tak žalovaná aplikovala zákonná ustanovení naprosto nesprávným způsobem nepřiléhavým konkrétní situaci žalobkyně a dopustila se zásadních chyb v aplikaci a výkladu právních norem, když de facto bez dalšího pouze formálně shrnula, že v případě žalobkyně není třeba přiměřenost dopadů daného rozhodnutí do rodinného a

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

soukromého života žalobkyně jakkoliv posuzovat.

20. Žalobkyně tak musí namítnout, že žalovaná nedostala své povinnosti odvolacího správního orgánu, když dle názoru žalobkyně nedostatečně přezkoumala zákonnost napadeného prvoinstančního rozhodnutí v rozsahu požadovaném správním řádem na činnost odvolacího správního orgánu. Žalovaná v podstatě toliko aprobejuje prvoinstanční rozhodnutí a současně bagatelizuje důvodnost odvolacích námitek, přičemž s většinou odvolacích námitek se žalovaná vypořádává velmi stručně a dle žalobkyně tak její rozhodnutí trpí vadou nepřezkoumatelnosti. Žalobkyně tak dále namítá porušení § 89 a § 68 odst. 3 správního řádu, které spatřuje v nedostatečném vypořádání námitek žalobkyně proti úvahám správního orgánu prvního stupně ohledně přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života žalovaným i ohledně dalšího postupu správního orgánu. S ohledem na výše uvedené je pak na místě uzavřít, že v řízení bylo porušeno též § 2 odst. 1 správního řádu.

III.

Vyjádření žalované k žalobě

21. Žalovaná ve svém vyjádření k podané žalobě navrhla zamítnutí žaloby, odkázala na napadené rozhodnutí a uvedla, že prvoinstanční orgán tak, aby zjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti v souladu s ustanovením § 3 zákona č. 500/2004 Sb. Z předloženého spisového materiálu je zřejmé, že na území České republiky pobývá rozvětvená rodina žalobkyně, přičemž ta neprokázala finanční závislost právě na osobě vnuka, který je občanem České republiky. Naopak je zřejmé, že žalobkyně své rozvětvené rodině (dcera, syn a jejich 7 dětí) nepřispívá na úhradu nákladů a na její výživě se podílí celá rodina, jejíž jednotliví členové mají na území povolen trvalý pobyt. Žalobkyně tedy může požádat o odpovídající druh pobytu za účelem společného soužití s touto rodinou. Žalobkyně neprokázala lékařskými zprávami svou závislost na péči jiné osoby. Komise nadále trvá na svém názoru, že správní orgány rozhodující o žádosti nejsou kompetentní k posouzení zdravotního stavu a stupně závislosti žadatele o vydání povolení k přechodnému pobytu na péči poskytované mu občanem Evropské unie. Odpovídajícím dokladem může být pouze dostatečně průkazná lékařská zpráva. Pokud je pro občany České republiky povinností podrobit se lékařskému posouzení v případě žádosti o příspěvek na péči (viz § 21 zákona č. 108/2006 Sb.), pak není přepjatým formalismem požadavek na předložení lékařské zprávy od cizince, požadujícího pobyt na území České republiky. Účastník řízení či další osoby mohou vypovídat o svém stavu a své závislosti na jiné osobě na základě svých individuálních pocitů. V daném případě byly provedeny jak pobytové kontroly, tak výsledky žalobkyně a vnuka, nebyla jimi však prokázána závislost žalobkyně na jeho péči. Podle názoru Komise lze výsledky a pobytovými kontrolami prokázat pouze skutečnost, že žalobkyně žije se svými rodinnými příslušníky na území (což nebylo zpochybňováno), k posouzení závislosti na jejich péči je však nezbytná odpovídající lékařská zpráva. Ustanovení § 15a odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb. je jasné a srozumitelné a odkaz žalobkyně na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 10. 2017 sp. zn. 1 Azs 241/2017 včetně jeho citace nepovažujeme za přílehlavý na daný případ. K otázce věku žalobkyně se Komise vyjádřila v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Zákon určitou věkovou hranici pro závislost na péči jiné osoby nestanoví, což je logické, neboť každý případ je třeba posuzovat individuálně. Jestliže zákon v § 15a odst. 1 písm. b) požaduje prokázání závislosti na výživě a péči žadatele na jiné osobě, občanovi Evropské unie, pak je to žadatel, kdo nese důkazní břemeno v tomto směru (viz odkaz na rozsudek Nejvyššího správního

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

soudu ze dne 6. 11. 2013 č. j. 6 As 95/2013-41).

22. Správní orgány posuzovaly přiměřenost dopadů zamítavého rozhodnutí do rodinného a soukromého života žalobkyně v rozsahu stanoveném zákonem. Jak uvedla Komise v odůvodnění napadeného rozhodnutí: *„Jestliže správní orgán I. stupně po posouzení všech získaných důkazů dospěl k závěru, že účastnice řízení není rodinným příslušníkem občana Evropské unie ve smyslu § 15a zákona č. 326/1999 Sb., nebyl dán prostor pro posuzování přiměřenosti dopadů vydaného rozhodnutí do jejího soukromého a rodinného života. Logicky v takovém případě nelze žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie na území vyhovět. Pokud účastnice řízení hodlá na území České republiky pobývat se svými rodinnými příslušníky, může s ohledem na jejich povolený trvalý pobyt využít jiných institutů předvídaných zákonem č. 326/1999 Sb.“* Jinými slovy, jestliže správní orgán neshledá, že je žadatel rodinným příslušníkem občana Evropské unie, pak mu nelze vydat povolení k přechodnému pobytu na území jako rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie, a to a ni s ohledem na namítanou problematickou situaci na zastupitelském úřadu v Hanoji.

IV.

Ústní jednání

23. V rámci ústního jednání účastníci setrvali na svých dosavadních tvrzeních.

V.

Posouzení věci soudem

24. V souladu s § 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) vycházel soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě.

VI.

Rozhodnutí soudu

25. Žaloba je důvodná.
26. V žalobě je v první řadě uplatněna námitka, že správní orgány nesprávně posoudily otázku, zda je žalobkyně rodinným příslušníkem svého vnuka ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců, konkrétně to, zda je žalobkyně závislá na výživě či jiné péči ze strany svého vnuka.
27. Podle § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců platí, že *„rodinným příslušníkem občana Evropské unie se pro účely tohoto zákona rozumí jeho potomek nebo předeek anebo potomek nebo předeek manžela občana Evropské unie, pokud je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie nebo jeho manželem, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt.“*
28. Soud předesílá, že formulace tohoto žalobního bodu v žalobě se z valné většiny shoduje s argumentací, kterou žalobkyně uplatnila v odvolání proti prvoinstančnímu rozhodnutí. Na obsah odvolacích námitek reagovala žalovaná v odůvodnění napadeného rozhodnutí, přičemž v této souvislosti soud konstatuje, že žalovaná tak učinila precizním způsobem, když podrobně a pečlivě uvedla logické důvody, jež vyvrátily jednotlivá tvrzení žalobkyně obsažená v odvolání. Žalované tedy nebylo třeba cokoli vytknout, a soud tak v tomto Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

směru plně odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí [k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, čj. 8 Afs 75/2005-130 (k dispozici na www.nssoud.cz), podle kterého „(...) je-li rozhodnutí žalovaného správního orgánu řádně odůvodněno, je z něho zřejmé, proč žalovaný nepovažoval právní argumentaci účastníka řízení za důvodnou a proč jeho odvolací námitky považoval za liché, mylné nebo vyvrácené, shodují-li se žalobní námitky s námitkami odvolacími a nedochází-li krajský soud k jiným závěrům, je přípustné, aby si krajský soud správné závěry se soublasnou poznámkou osvojil.“].

29. Ve shodě s žalovanou má soud za to, že v rámci správního řízení nebyla prokázána taková intenzita potřeby péče o žalobkyni ze strany jejího vnuka, aby bylo možné uzavřít, že žalobkyně je „závislá na výživě nebo jiné nutné péči“. Soud se na rozdíl od žalobkyně domnívá, že správní orgány v tomto směru nepostupovaly nijak formalisticky, jak je namítáno v žalobě. Žalobkyně prokazovala svou závislost na „jiné nutné péči“ vnuka zejména lékařskou zprávou Dr. Pacholíkové, z níž vskutku vyplývá, že žalobkyně potřebuje pomoc jiné osoby. Tento závěr obsažený v lékařské zprávě je však zcela obecného charakteru, není blíže specifikováno, v čem má daná pomoc spočívat, resp. nakolik je tato pomoc nezbytná pro uspokojování základních životních potřeb žalobkyně. Správní orgány proto za této důkazní situace postupovaly zcela správně, když přistoupily k výsledku žalobkyně a jejího vnuka, jakožto osob, které jsou nejlépe schopny popsat povahu jejich vzájemného vztahu. Pokud se jedná o hodnocení těchto výsledků, i v tomto směru je soud ve shodě se závěry obsaženými v napadeném, resp. prvoinstančním rozhodnutí. Z výpovědí žalobkyně i vnuka jednoznačně vyplývá, že pomoc, kterou vnuk (resp. další členové rodiny) poskytuje žalobkyni, sice zvyšuje její životní komfort, žalobkyně však na této pomoci není výrazně závislá, když sama uvádí, že své základní životní potřeby je schopna zabezpečit. Právě uvedené pak platí i z hlediska zajišťování výživy žalobkyně. Je zřejmé, že peněžní výpomoc ze strany rodiny zlepšuje životní standard žalobkyně, na výživě svým vnukem však žalobkyně závislá není – má vlastní příjem z titulu starobního důchodu, který používá na tvorbu úspor, přičemž výše důchodu je v zásadě ekvivalentní plnění, které jí poskytuje její vnuk. Další pomoc je pak žalobkyni poskytovaná ze strany její širší rodiny. V tomto směru z výsledku nevyplývalo nic, co by naznačovalo vyšší míru závislosti žalobkyně na svém vnukovi – je toliko jeden ze členů rodiny žalobkyně, který jí poskytuje občasnou peněžní či jinou výpomoc. Navíc platí, že provedené dokazování neprokazuje, že by se míra této výpomoci v čase výrazněji zintenzivňovala – žalobkyně v době před příchodem na území ČR vedla v zemi svého původu relativně samostatný život, stejně jako jej vede nyní v České republice.
30. Důvodnou však soud shledal námitku nedostatečného posouzení dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobkyně.
31. Žalovaná k otázce přiměřenost uvedla dva rozhodovací důvody. Za prvé konstatovala, že se touto otázkou nebude zabývat, neboť „podle § 174a odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb. přiměřenost dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán posuzuje v případech, kdy to tento zákon výslovně stanoví.“ Dále uvedla, že „Jestliže správní orgán I. stupně po posouzení všech získaných důkazů dospěl k závěru, že účastnice řízení není rodinným příslušníkem občana Evropské unie ve smyslu § 15a zákona č. 326/1999 Sb., nebyl dán prostor pro posuzování přiměřenosti dopadů vydaného rozhodnutí do jejího soukromého a rodinného života. Logicky v takovém případě nelze žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie na území vyhovět. Pokud účastnice řízení hodlá na území České republiky pobývat se svými rodinnými příslušníky, může s ohledem na jejich povolený trvalý pobyt využít jiných institutů předvídaných zákonem č. 326/1999 Sb.“

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

32. V první řadě soud zdůrazňuje, že shora citované rozhodovací důvody činí posouzení otázky přiměřenosti vnitřně rozporným, neboť na jednu stranu žalovaná sděluje, že se danou otázkou nebude zabývat, na druhé straně tak činí. Zejména však platí, že ani jeden z těchto argumentů nemůže obstát po věcné stránce.
33. Pokud se jedná o posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí tam, kde to zákon výslovně nestanoví, pak soud odkazuje na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu (viz např. rozsudek ze dne 27. 1. 2021, č. j. 6 Azs 321/2020 – 41), podle něhož posouzení dopadů rozhodnutí na poli cizineckého práva do soukromého a rodinného života cizince vyžaduje po vnitrostátních orgánech Evropský soud pro lidská práva v rámci závazků vyplývajících z čl. 8 Úmluvy nebo z práva na účinný opravný prostředek ve smyslu čl. 13 Úmluvy za situace, v níž žalobce v tomto směru předestře v rámci správního řízení konkrétní argumentaci stran této otázky. Právě k tomu v nyní projednávané věci došlo, když žalobkyně v rámci odvolání proti prvoinstančnímu rozhodnutí uvedla tvrzení ohledně nepříznivých dopadů rozhodnutí do svého soukromého a rodinného života. Tato tvrzení mají navíc oporu v obsahu správního spisu (zejména výslech žalobkyně a jejího vnuka), z něhož je patrné, že žalobkyně má řadu vazeb a interakcí nejen se svým vnukem, ale i s dalšími členy rodiny. Zároveň je zřejmé, že byt žalobkyně není přímo závislá na péči jiné osoby (viz shora), jejím případným návratem do Vietnamu by došlo k podstatnému zhoršení jejího životního standardu, ale i možnosti styku s dalšími členy její rodiny zejména s ohledem na její pokročilý věk.
34. Na základě právě uvedeného je třeba odmítnout i způsob, kterým v druhém rozhodovacím důvodu žalovaná k otázce zkoumání přiměřenosti přistoupila. Posouzení dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života v sobě vždy implikuje zkoumání, zda v konkrétním případě není veřejný zájem odůvodňující negativní rozhodnutí o žádosti převážen ohledy na soukromý a rodinný život cizince - podstatné je celkové nastavení rodinných, případně osobních vztahů, posuzované ve všech souvislostech. V projednávané věci žalovaná neučinila žádné úvahy umožňující porovnat dopad rozhodnutí do života žalobkyně s hlavním hlediskem posuzování žádosti, jímž je posouzení, zda je žalobkyně rodinným příslušníkem ve smyslu § 15a zákona. Nemohla tak přijmout závěr o tom, jaké z uvedených hledisek v konkrétním případě převažuje – namísto dané úvahy toliko konstatovala, že z důvodu neexistence vztahu vymezeného v § 15a zákona, odůvodňující zamítnutí žádosti, je rozhodnutí bez dalšího přiměřené, což ovšem popírá podstatu posuzování přiměřenosti, jak ji soud vymezil shora.
35. Vzhledem k tomu, že žaloba byla důvodná, soud napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost (§ 78 odst. 1 s. ř. s.). S ohledem na zrušení napadeného rozhodnutí, soud současně vyslovil, že se věc vrací žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Správní orgán je v dalším řízení vázán právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

VII.

Náklady řízení

36. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., dle kterého má právo na náhradu nákladů řízení žalobkyně, jež měla ve věci plný úspěch. Žalobkyni bylo přiznáno právo na náhradu nákladů spočívajících v zaplaceném soudním poplatku za žalobu (3.000 Kč), návrhu na přiznání odkladného účinku (1.000 Kč), v odměně za tři úkony právní služby v plné výši, tj. 3.100 Kč/úkon, kterými se rozumí převzetí a příprava zastoupení, písemné podání ve věci samé a účast na jednání konaném Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

před soudem, a náhradě hotových výdajů za tři úkony právní služby v paušální výši 300 Kč/úkon podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) a § 13 odst. 1 a 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, dále v dani z přidané hodnoty, kterou bude advokát povinen odvést z odměny a náhrad podle zákona o dani z přidané hodnoty, ve výši 2.142 Kč. Celková výše přiznané náhrady nákladů řízení tedy činí 16.342 Kč. Žalované bylo určeno platební místo podle § 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. a byla jí stanovena pariční lhůta, již soud vzhledem k možnostem žalované platbu realizovat považuje za přiměřenou.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost. Kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozsudku. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň dne 22. 3. 2022

Mgr. Lukáš Pišvejc v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.